

**AKILLI KENTLER: GÜVENLİK VE YEREL
YÖNETİMLERİN ORTAK GELECEĞİ**

SMART CITIES: SECURITY AND THE SHARED
FUTURE OF LOCAL GOVERNMENTS

Müslüm SOYKAN

37

AKILLI KENTLER: GÜVENLİK VE YEREL YÖNETİMLERİN ORTAK GELECEĞİ

SMART CITIES: SECURITY AND THE SHARED FUTURE OF LOCAL GOVERNMENTS

Müslüm SOYKAN¹

Anahtar Kelimeler:

Yerel Yönetim,
Kentleşme
Akıllı Kent
Güvenli Kent,

Keywords:

Local government,
Urbanization,
Smart City,
Safe City,

ÖZ

Bu derleme çalışması, küreselleşme sürecinin kentleşme dinamikleri üzerindeki etkilerini analiz ederek, dijitalleşme ile şekillenen akıllı kent uygulamalarının güvenlik politikaları bağlamında yerel yönetimlere nasıl yeni sorumluluk alanları kazandırdığını incelemektedir. Küreselleşme, yalnızca ekonomik ve kültürel ilişkilerin değişimini değil, aynı zamanda kentlerin yönetsel organizasyonlarını, kamu hizmetlerinin sunum biçimlerini ve güvenlik anlayışlarını da yeniden yapılandıran kapsamlı bir süreçtir. Artan kent nüfusu, dijital altyapıların yaygınlaşması, göç hareketleri, mekânsal eşitsizlikler ve güvenlik tehditlerinin çeşitlenmesi, yerel yönetimlerin güvenliğe ilişkin rollerini daha karmaşık, çok aktörlü ve önleyici bir yapıya dönüştürmüştür. Bu bağlamda akıllı kent uygulamaları, yalnızca teknolojik yeniliklerin ürünü değil; bireysel refahı, toplumsal bütünlüğü ve psikolojik güvenliği önceleyen kapsayıcı yönetim araçları olarak değerlendirilmektedir. Çalışma, mevcut literatürü sistematik ve eleştirel bir biçimde tarayarak, güvenlik politikalarının dijitalleşme ekseninde nasıl yeniden tanımlandığını ve yerel yönetimlerin bu dönüşüm sürecinde üstlendiği stratejik rolü bütüncül bir yaklaşımla ortaya koymayı amaçlamaktadır.

ABSTRACT

This review study analyzes the multifaceted effects of globalization on urbanization dynamics and examines how smart city applications, shaped by digitalization, have assigned new areas of responsibility on local governments within the framework of security policies. Globalization is not only a transformation of economic and cultural relations but also a comprehensive process that restructures urban governance, the delivery of public services, and the understanding of security. The increasing urban population, the expansion of digital infrastructures, migration flows, spatial inequalities, and the diversification of security threats have transformed the role of local governments into a more complex, multi-actor, and preventive arrangements. In this context, smart city practices are not merely as technological innovations but are also considered as inclusive governance tools that prioritize individual well-being, social cohesion, and psychological safety. By systematically and critically reviewing the existing literature, this study aims to reveal how security policies are being redefined through digitalization and to highlight the strategic role of local administrations in this transformative process from a holistic perspective.

¹ Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Programı, Niğde, Türkiye. E-posta: muslum_soykan@mail.ohu.edu.tr ORCID <https://orcid.org/000-000278477074>

GİRİŞ

Küreselleşme, yalnızca ekonomik veya kültürel ilişkilerin dönüşümüyle sınırlı kalmayan; devlet, toplum, teknoloji ve kent yaşamı gibi pek çok alanda yapısal değişimlerin yaşandığı çok katmanlı bir süreçtir (Bauman, 2012; Giddens, 2002). Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişimi, bu sürecin kentleşme üzerinde doğrudan etkiler yaratmasına neden olmuştur. 2008 yılı itibariyle dünya nüfusunun yarısından fazlası kentlerde yaşamakta ve bu oran her geçen yıl artmaktadır (UN-Habitat, 2023). Dolayısıyla, kentler artık yalnızca fiziksel mekânlar değil; küresel dinamiklerin, dijital altyapının ve güvenlik ihtiyaçlarının kesişim noktaları olarak ele alınmaktadır. Son yıllarda, bölgeler ve kıtalar arasındaki etki etkileşimleri sayesinde sermaye, bilgi ve hastalıkların dolaşımı artmış, bu da şehirlerin açık ve karmaşık sistemler olarak tanımlanmasına yol açmıştır (Prior & Roth, 2013).

Sosyal bilimlerin her disiplinde değişim ve dönüşüme neden olan küreselleşme, güvenlik çalışmalarına da yeni başlıklar açmıştır. İlk ve orta çağlarda insanların yaşamını devam ettirmek için yalnızca fiziksel tehditler bulunurken, küreselleşme sürecinde güvensizlik ortamı daha geniş bir alana yayılmıştır (Soykan, 2023). Küreselleşme ile şehirlerin sadece ekonomik merkezler değil, aynı zamanda dijital altyapıların yönetildiği, veri temelli karar alma mekanizmalarının geliştirildiği ve güvenliğin yeniden tanımlandığı mekânlar haline gelmesi, “akıllı kent” kavramını ön plana çıkarmaktadır. Akıllı kentler; teknolojiyi, yönetimi ve toplumsal ihtiyaçları bütüncül şekilde bir araya getirerek kentsel yaşamın kalitesini artırmayı hedeflemektedir (Cocchia, 2014). Bu bağlamda, güvenlik yalnızca fiziksel tehditlerin engellenmesi değil; aynı zamanda bireylerin dijital, sosyal ve çevresel tehditlere karşı da korunması anlamına gelmektedir.

Kitchen (2014) tarafından da ele alındığı gibi akıllı kent uygulamalarının beraberinde gelen büyük veri teknolojileri, yalnızca teknik bir araç değil, aynı zamanda demokratik katılım, kamu hizmetlerinin ticari faaliyetlere dönüşmesi ve teknolojik bağımlılıkların artması gibi riskleri de içinde barındırmaktadır. Bu teknolojik bağımlılık ile gelişen yeni yapı, dijital sistemlerin karmaşık doğasıyla birleştiğinde, hata olasılıklarını ve güvenlik açıklarını da beraberinde

getirerek kentleri olası güvenlik tehditlerine ve saldırıya açık hale getirebilir. Dahası, kent genelinde yaygınlaştırılan veri toplama ve izleme uygulamalarının yaygınlaşmasıyla, bireylerin sürekli gözlem altında tutulduğu panoptik bir şehir düzenine doğru evrilme tehlikesini de taşımaktadır.

Günümüze gelindiğinde ise bu risklerin daha görünür olması ve bu doğrultuda uluslararası sahalarda çalışmalar yapılmaya başlanması söz konusu olmaktadır. Akıllı kentlere ilişkin dijital yönetim süreçlerini düzenleyen UN-Habitat programı, Kenya, Nairobi'de düzenlenen Birleşmiş Milletler Habitat Meclisi'nin ikinci oturumunda, insan merkezli akıllı şehirler konusunda uluslararası yönergeler geliştirmesine ilişkin talepler oluşturuldu. Yönergeler, dijital kentsel altyapı ve verilerin şehirleri ve insan yerleşimlerini sürdürülebilir, kapsayıcı ve müreffeh ve insan haklarına saygılı hale getirmeye katkıda bulunmasını sağlamak için ulusal ve yerel akıllı şehir düzenlemeleri, planları ve stratejileri geliştirmek için bağlayıcı olmayan bir çerçeve görevi görmesi amaçlanmaktadır. Yönerge geliştirme süreci başlamıştır ve 2025'te tamamlanması beklenmektedir (UN-Habitat, 2023).

Sonuç olarak, küreselleşmenin çok katmanlı yapısı, kentlerin yalnızca mekânsal değil, aynı zamanda dijital ve yönetsel dönüşümlerle yeniden şekillenmesine neden olmaktadır. Bu dönüşüm sürecinde akıllı kent paradigması, şehirleri teknolojiyle entegre edilmiş, veriyle yönetilen ve güvenlik anlayışını yeniden tanımlayan merkezler haline getirmiştir. Ancak bu dönüşüm yalnızca fırsatlar değil, aynı zamanda dijital eşitsizlikler, veri güvenliği tehditleri ve demokratik denetim eksikliği gibi riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu sebeple, akıllı kentlerin planlanması ve uygulanması sürecinde, insan hakları, sosyal kapsayıcılık ve sürdürülebilirlik ilkelerinin ön planda tutulması gerekmektedir. Uluslararası kuruluşların bu yöndeki gayretleri, yerel yönetimlerin güvenlikten yönetişime kadar genişleyen sorumluluk alanlarını yeniden tanımlamalarını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, küresel yönergeler ve yerel uygulamalar arasındaki uyum, geleceğin kent güvenliği politikalarının başarısı için kritik bir önem taşımaktadır. Çalışmanın literatüre katkısı, çoğunlukla ulaşım, çevre ve enerji yönetimi ekseninde incelenen akıllı kent kavramına güvenlik temelli bir perspektif kazandırmasıdır. Bu bağlamda, akıllı kentlerin

güvenlik politikaları ile nasıl bütünleştiğini, bu politikaların nasıl çeşitlendiğini ve yerel düzeyde ne tür sonuçlar doğurduğunu ortaya koymak, araştırma açısından özgün bir yaklaşım sunmaktadır. Ayrıca çalışmanın sunduğu kuramsal çerçeve, gelecekte akıllı kent-güvenlik ilişkisini daha spesifik alanlarda inceleyecek araştırmalar için sağlam bir zemin oluşturabilir. Çalışmanın temel sorusu, küreselleşme ile değişen güvenlik paradigmasının, yerel yönetimlerin akıllı kent uygulamaları çerçevesinde nasıl dönüştüğüdür. Bu kapsamda üç alt soru ele alınmıştır: (1) Akıllı kent teknolojileri suçun önlenmesinde nasıl rol oynamaktadır? (2) Dijital altyapılar, yerel düzeyde güvenlik politikalarının yeniden şekillenmesini nasıl etkilemektedir? (3) Toplumsal refah ile yönetim ilişkisi bu dönüşüm sürecinde nasıl yeniden kurgulanmaktadır? Bu sorular çerçevesinde yapılan incelemeler, güvenlik kavramının artık yalnızca merkezi yönetim odaklı değil, yerel düzeyde planlanan ve uygulanan bütüncül bir yapıya büründüğünü göstermektedir. Akıllı kent uygulamaları, güvenliği yalnızca suçla mücadele üzerinden değil; trafik, sağlık, çevre ve siber tehditler gibi çok boyutlu alanlarda ele almakta ve yaşam kalitesini önceleyen bir güvenlik stratejisi inşa etmektedir. Çalışma, literatürde çoğunlukla altyapı, çevre ve ulaşım gibi teknik odaklarla ele alınan akıllı kent kavramına güvenlik temelli yeni bir perspektif kazandırarak özgün bir katkı sunmaktadır.

1.KÜRESELLEŞME VE AKILLI KENTLER

Küreselleşme, yalnızca ekonomik sınırların aşılması ya da kültürel alışverişin hızlanması olarak değil, aynı zamanda toplumsal yapılar, yönetim biçimleri ve kent yaşamının yeniden şekillenmesi olarak değerlendirilen çok boyutlu bir süreçtir (Bauman, 2012; Giddens, 2002). Özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması, küreselleşmenin kentler üzerindeki etkisini daha görünür hale getirmiştir. Bu bağlamda küreselleşme, yalnızca devletler arası bir ekonomik etkileşim değil; kentlerin altyapılarının, güvenlik anlayışlarının ve yaşam biçimlerinin dönüştüğü bir yapısal yeniden yapılanma süreci olarak da ele alınmaktadır (Kaypak ve Bimay, 2019).

Kentleşme, küreselleşmenin mekânsal yansıması olarak görülmekte ve bu değişim yeni yönetim modellerini beraberinde getirmektedir. Şehirlerin giderek daha

karmaşık sistemlere dönüşmesi, sosyal sorunların derinleşmesi, çevre kirliliğinin artması, ulaşım ve altyapı problemlerinin büyümesi, yeni çözüm arayışlarını kaçınılmaz kılmıştır. Bu arayışların bir sonucu olarak “akıllı kent” kavramı ortaya çıkmıştır. Akıllı kentler, teknolojiyi temel alan, dijital altyapılarla desteklenen, sürdürülebilirlik, verimlilik ve güvenlik gibi hedefleri bünyesinde barındıran yeni bir kent yönetimi modelini temsil etmektedir (Dameri & Rosenthal-Sabroux, 2014).

Cocchia’ya (2014) göre akıllı kentler, yalnızca teknik bir dönüşüm değil, aynı zamanda sosyal refahı ve yönetim etkinliğini merkezine alan bir yaşam formunu temsil etmektedir. Akıllı kentler; enerji, ulaşım, sağlık, eğitim ve kamu güvenliği gibi temel kamu hizmetlerinde dijitalleşmeye dayalı çözümler üretirken, bu çözümler kentsel refahın bütünsel şekilde inşasına katkı sağlar. Dolayısıyla, küreselleşme ile kentler arası rekabetin arttığı günümüzde, akıllı kent uygulamaları bir zorunluluk haline gelmiştir. Çünkü dijital altyapı eksikliği, veri temelli karar alma mekanizmalarının yetersizliği ve güvenlik tehditlerine karşı hazırlıksızlık, kentlerin sürdürülebilirliğini riske atmaktadır (Ma, 2021).

Akıllı şehirler kavramı aynı zamanda inovasyonu ve ekonomik büyümeyi teşvik eden, sürdürülebilir bir unsur olarak da tanımlanmaktadır. Akıllı şehirler konseptinin önemli bir yönü, şehri anlamak, izlemek, düzenlemek ve planlamak için sofistike veri analizlerinin üretilmesi olarak ortaya çıkmıştır (Kitchin, 2014). Şehirler her türlü dijital altyapı ve ağ, cihaz, sensör ve aktüatörle giderek daha fazla iç içe geçtikçe, onlar hakkında üretilen veri hacmi katlanarak artmış ve şehirler ve vatandaşları hakkında zengin bilgi akışları sağlamıştır.

Küreselleşmenin etkisiyle kentlerde yaşanan dönüşüm aynı zamanda güvenlik anlayışını da yeniden tanımlamıştır. Geleneksel güvenlik paradigması, genellikle merkezi otoritelerin fiziksel tehditlere karşı koruyucu önlemlerini ifade ederken; günümüzde güvenlik, siber saldırılardan doğal afetlere, sosyal dışlanmadan kamusal alanların güvenliğine kadar çok yönlü bir olguya dönüşmüştür (Ağır, 2015). Akıllı kent uygulamaları, bu yeni nesil güvenlik anlayışıyla uyumlu olarak gelişmektedir. Örneğin, kent genelinde kullanılan sensörler, kamera sistemleri,

yapay zekâ destekli güvenlik yazılımları ve dijital izleme sistemleri, yalnızca suçları önlemekle kalmayıp; aynı zamanda vatandaşların kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlamaktadır (Moch & Wereda, 2020).

Bu bağlamda akıllı kentler, küreselleşme sürecinin hem bir sonucu hem de bir gerekliliği olarak değerlendirilmelidir. Yani küreselleşme, şehirlerin karşı karşıya kaldığı yapısal sorunları derinleştirirken; akıllı kent teknolojileri, bu sorunlara yenilikçi çözümler üretme kapasitesi sunmaktadır. Ancak bu değişim yalnızca teknik altyapı ile sınırlı kalmamalı; yönetim, toplumsal katılım ve güvenlik politikalarıyla da desteklenmelidir. Yerel yönetimlerin bu süreçteki rolü, yalnızca hizmet sunmak değil; aynı zamanda güvenlik, dayanıklılık ve dijital eşitlik gibi kavramları yerel politikalara entegre etmek olmalıdır (Örselli ve Akbay, 2019).

1.1 Kentleşmenin Geleceği ve Akıllı Kentler

Kentleşme, yalnızca nüfus artışıyla sınırlı olmayan; toplumsal ilişkilerde, ekonomik faaliyetlerde ve yönetsel yapılarda köklü değişimler yaratan çok boyutlu bir olgudur. Özellikle sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan hızlı kentleşme, kentlerin yalnızca fiziksel yapılar değil, aynı zamanda sosyal ayrışmanın, ekonomik rekabetin ve yönetim modellerinin biçimlendiği karmaşık alanlar haline gelmesine yol açmıştır (Yılmaz, 2010). Küreselleşme bu süreci hızlandırarak, kentlerin artık yalnızca ulusal değil, aynı zamanda küresel aktörler olarak işlev olarak görülmesini sağlamıştır.

Modern kentler, bilgiye erişimin kolaylaştığı, teknolojinin günlük yaşama entegre olduğu, karar alma süreçlerinin veri odaklı hale geldiği mekânlar haline gelmiştir. Bu çerçevede “akıllı kent” kavramı, yalnızca teknolojik gelişmeleri içeren bir kent modeli değil; aynı zamanda ekonomik kalkınma, sosyal kapsayıcılık, sürdürülebilirlik ve güvenlik gibi temel değerleri bir arada ele alan bir kentsel vizyonu temsil etmektedir (Cocchia, 2014). Bu vizyon doğrultusunda kentlerin geleceği, akıllı sistemlerin entegrasyonu ile şekillenmekte; ulaşım, altyapı, enerji, çevre ve kamu güvenliği gibi alanlarda dijital çözümler ön plana çıkmaktadır. Akıllı şehirler genellikle birçok ölçekteki araçların takımıyıldızları olarak da resmedilir. Bu araçlar, şehrin fiziksel ve sosyal biçimiyle ilgili kararların

akışı açısından insanların ve nesnelerin hareketleriyle ilgili sürekli veri sağlayan birden fazla ağ aracılığıyla birbirine bağlanmıştır. Ancak şehirler ancak bu verileri bir amaca, şehirlerdeki verimliliği, eşitliği, sürdürülebilirliği ve yaşam kalitesini iyileştirme yollarına entegre edebilen ve sentezleyebilen işlevlere sahiplerse akıllı kent olarak tanımlanabilirler (Batty, 2012). Akıllı kent kavramı farklı biçimlerde tanımlanmakla birlikte bu tanımlamalar içerisinde bulunan üç temel faktör üzerinde kategorize edilmiştir: Teknoloji (donanım ve yazılım altyapıları), İnsanlar (yaratıcılık, çeşitlilik ve eğitim) ve Kurumlar (yönetim ve politika). Faktörler arasındaki bağlantı göz önüne alındığında, insan/sosyal sermayeye ve teknoloji altyapısına yapılan yatırımlar sürdürülebilir büyümeyi beslediğinde ve katılımcı yönetim yoluyla yaşam kalitesini artırdığında akıllı kent tanımlaması yapılması mümkün olacaktır (Nam & Pardo, 2011).

Dameri ve Rosenthal-Sabroux (2014), akıllı kentleri yüksek teknoloji sistemler aracılığıyla kamusal ve ekonomik değer üreten şehirler olarak tanımlar. Bu yaklaşım, kent yönetiminde şeffaflık, katılımcılık ve verimlilik gibi ilkeleri güçlendirerek yerel yönetimlerin karar alma süreçlerini dönüştürmektedir. Aynı zamanda dijital altyapıların sağladığı veri akışı sayesinde, kentsel sorunlara hızlı ve etkili müdahale imkânı doğmakta; bu da yönetim kalitesinin artmasına katkı sunmaktadır.

Ancak teknolojik altyapının güçlenmesi, tek başına kentlerin daha yaşanabilir hale gelmesini garanti etmemektedir. Akıllı kentlerin sürdürülebilirliği; teknoloji kullanımının toplumsal ihtiyaçlara uyarlanabilmesi, dijital eşitsizliklerin giderilmesi ve vatandaşların karar alma süreçlerine dâhil edilebilmesiyle mümkündür (Örselli ve Akbay, 2019). Kent planlamasında sadece fiziksel değil, aynı zamanda sosyal bütünlük de hedeflenmeli; bireylerin kent yaşamına aidiyet hissetmeleri teşvik edilmelidir.

Kentleşmenin geleceğinde, güvenlik konusu da akıllı kent uygulamaları ile yeniden tanımlanmaktadır. Fiziksel tehditlerin yanı sıra siber güvenlik, çevresel riskler ve toplumsal huzursuzluklar gibi çok katmanlı tehditler, kentsel güvenlik politikalarının daha kapsayıcı ve önleyici biçimde tasarlanmasını gerektirmektedir (Ma, 2021). Bu bağlamda akıllı kentler, güvenli yaşam alanları oluşturma

hedefiyle dijital altyapıyı güvenlik politikalarının merkezine yerleştirmektedir.

Sonuç olarak kentleşmenin geleceği, sadece yapısal genişleme değil; aynı zamanda dijitalleşme, kapsayıcılık ve güvenlik temelli bir değişim olarak ele alınmalıdır. Akıllı kent vizyonu, bu değişimin yalnızca bir aracı değil; aynı zamanda kentlerin küresel sistem içindeki konumlarını yeniden tanımlayan stratejik bir modeldir.

2. KÜRESELLEŞME SÜRECİ VE YENİ GÜVENLİK ANLAYIŞLARI

Güvenlik kavramı, tarihsel olarak askeri tehditlere karşı korunma şeklinde tanımlanmış olsa da küreselleşme ile bu dar tanım yerini çok boyutlu bir anlayışa bırakmıştır. Özellikle bilgi toplumuna geçiş ve kentleşmenin hızlanmasıyla birlikte güvenlik, yalnızca devletlerin sorunu olmaktan çıkarak bireylerin, kurumların ve kentlerin doğrudan gündemine girmiştir (Ağır, 2015). Günümüzde güvenlik; fiziksel tehditlerin yanı sıra dijital saldırılar, çevresel riskler, ekonomik eşitsizlikler ve toplumsal dışlanma gibi farklı alanlarda da değerlendirilmesi gereken karmaşık bir olgudur.

Kentleşmenin hız kazanması, geleneksel sosyal yapıları zayıflatmış ve bireysel güvenlik ihtiyacını artırmıştır. Özellikle büyük kentlerde aile, mahalle ve cemaat gibi sosyal bağların çözülmesi; bireyin hem sosyal hem de fiziksel anlamda yalnızlaşmasına neden olmuştur. Bu yalnızlaşma, bireyleri daha fazla güvenlik arayışına yönlendirmiş, kentlerde özel güvenlik hizmetlerinin ve gözetim sistemlerinin artmasına zemin hazırlamıştır (Fırat, 2008). Dolayısıyla güvenlik, yalnızca kamu kurumlarının sağladığı bir hizmet değil; bireyin gündelik yaşamında aktif olarak deneyimlediği bir gereksinim haline gelmiştir.

Küreselleşme ile suç ve tehdit kavramları da mekânsal sınırların ötesine geçmiştir. Geleneksel anlamda yerel düzeyde tanımlanan suçlar, artık küresel ölçekte örgütlenmekte; terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı, siber saldırılar gibi tehditler ulus-devletlerin güvenlik kapasitelerini aşmaktadır (Karasu, 2008). Bu durum, güvenlik politikalarının yeniden düşünülmesini ve yeni aktörlerin –özellikle yerel yönetimlerin– sürece dahil edilmesini gerekli kılmaktadır. Akıllı kent teknolojileri bu

bağlamda kritik bir rol üstlenmektedir.

Ma'ya (2021) göre, akıllı kentlerin bilgi teknolojilerine olan bağımlılığı, aynı zamanda siber tehditler karşısında yeni güvenlik risklerini de beraberinde getirmektedir. Kritik altyapıların dijitalleşmesi, siber saldırılarla kentlerin ulaşım, enerji ve sağlık sistemlerinin doğrudan hedef haline gelmesine neden olabilir. Bu nedenle güvenliğin artık sadece fiziksel değil; siber, çevresel ve psikolojik boyutlarını da kapsayan çok katmanlı bir yapıda ele alınması gerekmektedir.

Ayrıca küreselleşmenin kentler üzerindeki etkisi, güvenlik sorunlarını yalnızca tehdit odaklı değil, aynı zamanda yapısal eşitsizlikler üzerinden de tanımlamayı gerekli kılar. Yoksulluk, işsizlik, göç ve sosyal dışlanma gibi faktörler, kentlerde güvenlik sorunlarının temel nedenleri arasında yer almaktadır (Gökulu, 2010). Bu durum, güvenlik politikalarının yalnızca koruyucu değil; aynı zamanda önleyici sosyal politikalarla desteklenmesini zorunlu hale getirmiştir.

Kentlerde ortaya çıkan güvenlik ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, güvenlik kavramının da yeniden tanımlanmasını beraberinde getirmiştir. Karasu (2008), bu durumu “yeni güvenlik rejimi” olarak adlandırmakta ve güvenliğin yalnızca kolluk kuvvetlerine bırakılmasının yetersizliğine dikkat çekmektedir. Bu kapsamda yerel yönetimlerin sosyal hizmetler, altyapı planlaması ve dijital dönüşüm gibi alanlarda güvenlik politikalarıyla bütünleşmiş çalışması önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak, küreselleşme süreci güvenlik kavramını yalnızca genişletmekle kalmamış, aynı zamanda kent merkezli yeni bir güvenlik anlayışının da zeminini hazırlamıştır. Bu değişim içinde, akıllı kent uygulamaları güvenlik politikalarının teknolojik araçlarla desteklenmesini ve yerel düzeyde daha etkin hale getirilmesini sağlamaktadır. Böylece güvenlik, sadece bir korunma durumu değil; aynı zamanda refah, katılım ve yaşam kalitesiyle iç içe geçmiş bir kent politikası haline gelmektedir.

2.1 Yeni Güven Üsleri: Akıllı Kentler

Küreselleşmenin etkisiyle birlikte ulus-devletlerin güvenlik sağlama kapasitesi görece olarak zayıflarken,

yerel yönetimlerin güvenlik alanındaki rollerinde gözle görülür bir artış meydana gelmiştir. Terörizm, organize suç örgütleri, yasa dışı göç hareketleri ve siber saldırılar gibi karmaşık tehditler, geleneksel güvenlik yaklaşımlarını yetersiz bırakmış; güvenlik politikalarının çok düzeyli ve çok aktörlü bir yapıya kavuşmasına neden olmuştur (Ağır, 2015). Bu bağlamda akıllı kentler, yeni güvenlik rejiminin hem aracı hem de mekânı haline gelmiştir.

Akıllı kentler, güvenliği yalnızca dışsal tehditlerin bertaraf edilmesi olarak değil, bireyin yaşam kalitesinin güvence altına alınması olarak tanımlar. Bu kapsamda güvenlik, fiziksel saldırılardan psikolojik huzura, çevresel tehditlerden siber güvenliğe kadar geniş bir yelpazede ele alınmaktadır (Ateş, 2009). Bu çok katmanlı yapı, akıllı kentleri yalnızca teknolojiye entegre yapılar değil; aynı zamanda güvenliğin sosyal, mekânsal ve dijital olarak yeniden inşa edildiği “yeni güven üsleri” haline getirmektedir.

Moch ve Wereda'ya (2020) göre, güvenli kent anlayışı, akıllı kent sistemlerinin bir bileşeni olmaktan öte, onunla bütünleşmiş bir vizyon olarak görülmelidir. Akıllı kentlerde kullanılan gözetim kameraları, akıllı ulaşım sistemleri, afet izleme ve erken uyarı teknolojileri gibi uygulamalar yalnızca suçları önlemek için değil; aynı zamanda kent sakinlerinin kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlamak amacıyla da kullanılmaktadır. Bu durum, güvenlik algısının bireysel deneyimle doğrudan ilişkilendirildiği yeni bir paradigmayı temsil etmektedir.

Kentlerde artan çeşitlilik, göç ve mekânsal eşitsizlikler; yalnızca yeni güvenlik tehditleri doğurmakla kalmamakta, aynı zamanda mevcut güvenlik politikalarının yetersizliğini de görünür kılmaktadır. Bu nedenle akıllı kentler, bütüncül güvenlik politikalarının geliştirilmesinde merkezi bir rol üstlenmektedir. Yerel yönetimlerin kentsel güvenliği sağlamaya yönelik olarak dijital gözetim sistemleri, aydınlatma çözümleri, akıllı trafik kontrol merkezleri ve afet yönetim altyapılarına yatırım yapmaları, bu dönüşümün pratik yansımalarıdır (Lacinák & Ristvej, 2017).

Öte yandan, güvenliğin birey temelli hale gelmesi, vatandaşların da aktif güvenlik aktörleri olarak konumlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda

katılımcı yönetim anlayışı ile bireylerin, kentsel güvenlik politikalarının tasarımı ve uygulamasına dâhil edilmesi önem kazanmaktadır. Dijital platformlar üzerinden alınan geri bildirimler, suç yoğunluk haritaları, mobil ihbar sistemleri ve kamu verilerinin açık hale getirilmesi gibi uygulamalar hem şeffaflığı artırmakta hem de toplumsal güven inşa etmektedir (Dameri & Rosenthal-Sabroux, 2014).

Sonuç olarak, akıllı kentler yalnızca teknolojik gelişmenin değil; aynı zamanda güvenlik anlayışının da evrim geçirdiği yeni kentsel alanlardır. Bu alanlar, güvenliğin merkezi otoritelerden yerele kaydığı, bireylerin edilgen değil etkin aktörler haline geldiği ve dijital altyapının güvenlik stratejilerinin temelini oluşturduğu yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. AKILLI KENTLERİN YEREL YÖNETİMLER BAĞLAMINDA GÜVENLİK UYGULAMALARI

Küreselleşme ve kentleşme süreçlerinin hızlanması, güvenlik alanında merkezi yönetim kadar yerel yönetimlerin de aktif sorumluluk üstlenmesini zorunlu kılmıştır. Özellikle büyükşehirlerde nüfus yoğunluğu, sosyal farklılıklar, ekonomik eşitsizlikler ve çevresel riskler gibi çok katmanlı sorunlar, güvenlik anlayışının da yeniden tanımlanmasını gerekli kılmıştır. Bu çerçevede yerel yönetimler, yalnızca altyapı ve sosyal hizmetler sunan birimler olmanın ötesinde; kentsel güvenliği sağlayan, önleyici politikalar geliştiren ve toplumsal refahı sürdüren aktörler haline gelmiştir (Alacadağlı, 2020).

Akıllı kent teknolojileri, yerel yönetimlerin bu sorumluluklarını daha etkin ve hızlı biçimde yerine getirmelerine imkân tanımaktadır. Nesnelerin interneti (IoT), yapay zekâ tabanlı izleme sistemleri, yüz tanıma teknolojileri, sensör destekli erken uyarı sistemleri ve büyük veri analizleri; kentlerin güvenlik altyapısını güçlendiren temel araçlar arasında yer almaktadır (Moch & Wereda, 2020). Bu sistemler, yalnızca suçu önlemeyi değil, aynı zamanda kent sakinlerinin kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacak yaşam alanları oluşturmayı amaçlamaktadır.

Yerel düzeyde geliştirilen güvenlik uygulamaları genellikle üç temel strateji çerçevesinde yürütülmektedir:

fiziksel güvenlik altyapısının geliştirilmesi, sosyal risklerin azaltılması ve siber tehditlere karşı hazırlıklı olunması. Fiziksel güvenlik altyapısı kapsamında sokak aydınlatmaları, akıllı trafik sinyalleri, güvenlik kameraları ve acil müdahale istasyonları gibi sistemler kent yaşamının birçok alanında yaygın olarak kullanılmaktadır. Örneğin, Chicago’da uygulanan sokak lambası modernizasyon projesi kapsamında 270.000’den fazla lamba LED sistemlerle yenilenmiş ve bu sistemlere acil ses algılama sensörleri entegre edilerek güvenlik kapasitesi artırılmıştır (Moch & Wereda, 2020). Geliştirilen bu güncel uygulamalara rağmen ABD’deki yerel yönetimlerin neredeyse yüzde ellisinin günlük siber saldırılara maruz kaldığını; ancak, üçte birinin siber güvenlik durumlarının farkında olmadığını ve üçte ikisinin olası ihlaller konusunda emin olmadığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, sınırlı fonlama ve etkili siber güvenlik önlemleri için yetersiz kaynaklar dahil olmak üzere siber güvenliğe yönelik önemli engellerle birlikte yaygın hazırlık eksikliğinin altını çizmektedir. Araştırmacılar, politikaları, standartlaştırılmış uygulamaları, siber güvenlik eğitimi ve kurtarma stratejilerini kapsayan kapsamlı yönetim yapılarının önemli bir eksikliğini, dayanıklı bir siber güvenlik duruşu oluşturmak için kritik olarak belirlemiş ve bu yönetim sorunlarının yerel yönetim siber güvenliğini güçlendirmeye yönelik önemli bir adım olarak ele alınmasını önermiştir (Hossain et al., 2025).

Sosyal güvenliğin tesisi açısından ise yerel yönetimlerin en kritik sorumluluklarından biri, kent yoksulluğu, göç, işsizlik ve dışlanmışlık gibi faktörlerle mücadele etmektir. Kentlerdeki eşitsizlikler, yalnızca sosyo-ekonomik sorunlar değil aynı zamanda suçun artmasına neden olan temel etkenler olarak da değerlendirilmektedir (Fırat, 2008). Bu nedenle güvenlik politikalarıyla sosyal politikaların entegrasyonu, akıllı kent yaklaşımının vazgeçilmez bir unsurudur. Konut iyileştirme programları, riskli bölgelerde yaşam kalitesinin artırılması, gençlik merkezleri ve sosyal yardım hizmetleri gibi projeler; güvenliğin önleyici boyutunu oluşturmaktadır.

Bir diğer önemli uygulama alanı ise siber güvenliktir. Akıllı kentlerin dijital altyapılarla çevrili yapısı, siber saldırılara açık hale gelmelerine neden olmaktadır. Elektrik şebekelerinden ulaşım sistemlerine, sağlık altyapısından

dijital belediye hizmetlerine kadar birçok alanda yaşanabilecek olası siber ihlaller, büyük çaplı güvenlik krizlerine yol açabilir. Bu nedenle yerel yönetimlerin veri güvenliği protokolleri geliştirmesi, dijital okuryazarlık programları yürütmesi ve siber saldırılara karşı dirençli sistemler kurması önem arz etmektedir (Ma, 2021).

Uluslararası düzeyde de kent güvenliğine yönelik bütüncül politikalar geliştirilmektedir. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından geliştirilen “Çevresel Tasarımla Suçun Önlenmesi (CPTED)” yaklaşımı, kentsel mekânın fiziksel tasarımının güvenliği doğrudan etkileyebileceğini savunmakta; kent planlamasının güvenlik eksenli yapılmasını teşvik etmektedir (Lacinák & Ristvej, 2017). Bu yaklaşım, Türkiye’de de özellikle yeni kent projelerinde, ulaşım hatlarında ve park alanlarında giderek daha fazla uygulanmaktadır.

Tüm bu veriler ışığında yerel yönetimlerin, güvenlik politikalarının yalnızca icra edici değil, aynı zamanda planlayıcı ve toplumsal refahı şekillendirici bir boyutta ele alınması gerektiği görülmektedir. Akıllı kent uygulamaları, bu değişim sürecinde yerel yönetimlere önemli bir fırsat sunmakta; teknolojiyi toplum yararına, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir güvenlik politikasıyla bütünleştirme potansiyeli taşımaktadır.

Arslan (2023), çalışmasında olası bir kriz durumunda (deprem, savaş vb.) akıllı kentlerdeki çöken sisteme yönelik kent güvenliğinin sağlanmasının nasıl mümkün olacağını tartışırken; teknolojinin çökmesi halinde insan gücünün ve kriz yönetim stratejilerinin öneminden bahsetmektedir. Buradan da anlaşılabileceği üzere akıllı kentlerin sunmuş olduğu olanakların beraberinde ortaya çıkan kriz durumlarının yönetiminde yerel yönetimler tarafından oluşturulacak uygulamalar olası afet, savaş, terör gibi güvenlik tehditlerinin daha etkili bir biçimde yürütülmesini sağlayabilecektir.

SONUÇ

Küreselleşme ile hız kazanan kentleşme süreci, yalnızca mekânsal bir büyümeyi değil; aynı zamanda sosyal yapının, kamu hizmetlerinin ve güvenlik anlayışının da köklü biçimde değişmesini de beraberinde getirmiştir. Bu değişimin en somut çıktılarından biri, dijital teknolojilere

dayalı yeni kent yönetimi modellerinin doğmasıdır. Akıllı kentler, ortaya çıkan yeni modelin merkezinde yer almakta; teknolojik çözümleri, sürdürülebilir kalkınma, yönetim ve güvenlik politikalarıyla bütünleştirerek kent yaşamını yeniden yapılandırmaktadır.

Bu çalışma, küreselleşme ile değişen güvenlik paradigmasının yerel yönetimlerin sorumluluklarını nasıl yeniden tanımladığına yönelik incelemede bulunmuş; akıllı kentlerin yalnızca teknolojik değil aynı zamanda sosyal ve yönetsel bir değişim sürecinin ürünü olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, akıllı kent uygulamalarının yalnızca teknolojik uygulamalar ile güvenlik çözümleri sunan araçlar değil; aynı zamanda bireylerin refahını artıran, psikolojik güvenliği destekleyen ve toplumsal bütünlüğü güçlendiren çok boyutlu yönetim enstrümanları olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda yerel yönetimler, kentlerin değişim sürecinde yalnızca altyapı sağlayıcıları olmaktan çıkmış; güvenlik politikalarının tasarlanması, uygulanması ve sürekli iyileştirilmesi süreçlerinde etkin birer aktör haline gelmiştir. Fiziksel altyapı yatırımlarının, sosyal hizmetlerle ve dijital teknolojilerle entegre biçimde planlanması, kent güvenliğinin sürdürülebilirliğini mümkün kılmaktadır. Özellikle suçun yapısal nedenlerine odaklanan önleyici yaklaşımlar; göç, yoksulluk, işsizlik ve mekânsal eşitsizlik gibi çok boyutlu kent sorunlarının çözümünde akıllı kent teknolojilerinin sunduğu potansiyeli daha görünür hale getirmiştir. Bu durum, güvenliğin yalnızca kolluk kuvvetleriyle değil, aynı zamanda sosyal politika araçları ve dijital altyapı yatırımlarıyla birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan çalışmanın bulguları, aynı zamanda mevcut uygulamaların her kentte eşit düzeyde başarıyla yürütülmesinde problemler oluştuğunu ve güvenli kent hedefine ulaşmada çeşitli altyapısal ve yönetsel engellerin bulunduğunu da ortaya koymuştur. Bu çerçevede, akıllı kentlerin güvenli kentler olarak yapılandırılması süreci, yalnızca teknolojiye yapılan yatırımlarla sınırlı kalmayıp aynı zamanda sosyal politika, yönetim kapasitesi ve katılımcı mekanizmalarla birlikte şekillenmektedir. Dijital eşitsizliklerin varlığı, kent sakinlerinin karar alma süreçlerine katılım düzeyi ve yerel yönetimlerin kurumsal yapısı, bu değişimin kapsamını ve derinliğini belirleyen başlıca etkenler arasında yer

almaktadır. Ayrıca, insan kaynağının etkin kullanımı ve kriz durumlarında hızlı yanıt verebilecek organizasyonel yapıların varlığı, güvenliğin sürdürülebilirliğini etkileyen önemli faktörlerdendir. Sonuç olarak, güvenliğin yeniden tanımlandığı küresel çağda, akıllı kentler yalnızca teknolojik mekânlar değil; toplumsal güvenliğin, refahın ve dayanışmanın inşa edildiği yeni nesil kent modelleri olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, gelecekte yerel yönetimlerin politika üretiminde hem daha proaktif hem de daha kapsayıcı bir rol üstlenmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Ağır, B. (2015). Güvenlik kavramını yeniden düşünmek: küreselleşme, kimlik ve değişen güvenlik anlayışı. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*. 11(22). 97-131.
- Alacadağlı, E. (2020). Güvenli kent ve kent güvenliği üzerine bir irdeleme. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 6(2). 152-167. <https://doi.org/10.46849/guiibd.826821>
- Ateş D. (2009). Küresel Şehirde Güvenlik Sorunu. *ODTÜ Gelişme Dergisi*. 36. 1-23.
- Batty, M. et al. (2012). Smart cities of the future. *European Physical Journal Special Topics*, 214(1), 481–518.
- Bauman, Z. (2012). *Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları*. (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Botan, M. (2017). Şehirden kente: küreselleşme ve sosyal değişim. Küreselleşmenin Boyutları ve Dinamikleri Raporu. Strateji Düşünce ve Analiz Merkezi. <http://sdam.org.tr/haber/127-sehirden-kente-kuresellesme-ve-sosyal-degisim/> Erişim Tarihi: 30.05.2022.
- Cocchia, A. (2104). Smart and digital city: Systematic Literature Review. Dameri, R. P., & Rosenthal-Sabroux, C. (Ed.). *Smart city. how to create public and economic value with high technology in urban space* (13-45). New York: Springer.
- Dameri, R. P., & Rosenthal-Sabroux, C. (2014). *Smart city. how to create public and economic value with high technology in urban space*. New York: Springer.
- Fırat, A. S. (2008). Yoksulluk, kentlerde suç artışı ve kent merkezlerinde özel güvenlik hizmetlerinin verilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 10(3). 201-228.
- Giddens, A. (2002). *Runaway world: How globalization is reshaping our lives*. New York: Routledge.
- Gökulu, G. (2010). Kent güvenliği, kentleşme ve suç ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 24(1). 209-226.
- Hossain, S. T., Yigitcanlar, T., Nguyen, K., Nguyen Thanh, K., & Xu, Y. (2025). Cybersecurity in local governments: A systematic review and framework of key challenges. *Urban Governance*, 5(1), 1–19. <https://doi.org/10.1016/j.ugj.2024.12.010>
- Karasu, M. A. (2008). Türkiye’de kentleşme dinamiklerinin suç etkisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 57. 255-281. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001555
- Kaypak, Ş. ve Bimay M. (2019). Küreselleşme sürecinde kamu politikalarında yaşanan değişimler. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*. 6(15). 24-40.
- Kitchin, R. (2014). The real-time city? Big data and smart urbanism. *GeoJournal*, 79(1), 1-14.
- Lacinák, M., & Ristvej, J. (2017). Smart city, safety and security. *Procedia engineering*, 192, 522-527.
- Ma, C. (2021). Smart city and cyber-security; technologies used, leading challenges and future recommendations. *Energy Reports*, 7, 7999-8012. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.06.090>
- Moch, N. & Wereda, W. (2020). Smart security in the smart city. *Sustainability*, 12(23), 9900. <https://doi.org/10.3390/su12239900>
- Nam, T., & Pardo, T. A. (2011). Conceptualizing Smart City with Dimensions of Technology, People, and Institutions
- Örselli, E. ve Akbay, C. (2019). Teknoloji ve kent yaşamında dönüşüm: akıllı kentler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 228-241. <https://doi.org/10.33712/mana.544549>
- Prior, T. & Roth F. (2013). Disaster, resilience and security in global cities. *Journal of Strategic Security*. 6(2). 59-69.
- Soykan M. (2023). Border security policies in Turkey. (yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Niğde Ömer Halisdemir University, Social Sciences Institute, Niğde.
- TASAM. (2023). Akıllı şehirde şehir güvenliği. Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/72473/akilli_sehirde_sehir_guvenligi Erişim Tarihi: 20.04.2025
- Topçu, V. (2013). *Küresel şehir kavramı ve İstanbul’un küresel şehirler arasındaki yeri*. (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- UN-Habitat. (2023). <https://unhabitat.org/programme/people-centred-smart-cities> Erişim Tarihi: 20.04.2025.
- Yılmaz, N. (2010). Farklılaştırıcı ve ayrıştırıcı bir mekanizma olarak kentleşme. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* (48).